

LEEVI 2/2020

LEEVI on Madetojan musiikkilukion opiskelijoiden äidinkielen ja kirjallisuuden syventävällä *Toimitustyö*-kurssilla (Ä114) toimittama lehti. Lehteä alettiin julkaista vuonna 1982.

PL 45
Leevi Madetojan katu 1
90015 OULUN KAUPUNKI
puh. 050-3672236

Päätoimittaja Lisa Vallirinne

Toimittajat

Hanna-Leena Hildén
Ella Jämsä
Matilda Koistinaho
Tuomas Launimaa
Lauri Paananen
Oskari Pajunpää
Elisa Palola
Roope Rautio
Miro Riikonen
Iida Salonurmi
Ida Turpeinen
Stella Vikstedt

Kansi Tuomas Launimaa

Ohjaava opettaja Kai Hissa

Sähköinen lehti

<http://www.ouka.fi/oulu/madetojan-musiikkilukio/leevi-lehti>

SISÄLLYS

PÄÄKIRJOITUS Vuoristorata

lisa Vallirinne

HAASTATTELU Etätyöskentely opettajien näkökulmasta

Ella Jämsä

REPORTAASI Ulkoliikunnasta energiaa etäkouluun

Oskari Pajunpää

KUVAREPORTAASI Leevin kuvaaja Tuomas Launimaa

lisa Vallirinne

HAASTATTELU Saara Kajulan sävellystyöpajan kappale *Karhukainen*

lisa Vallirinne

KOLUMNI Meille, kevään sankareille!

Stella Vikstedt

ELOKUVA-ARVOSTELU *Dollari-trilogia* (ja plus-osio (ja nopea Abivideon arvostelu))

Roope Rautio

VALIOKIRJOITELMIA

Sisukkaan Suomen kansan suuri kertomus

Ursula Nousiainen

Elämäntarinan käsikirjoittajat

Lumi Laitinen

RUNO Olen tässä, tällainen

lisa Vallirinne

YLIOPPILAAT Madetojan musiikkilukion kevään 2020 ylioppilaat

RUNOLIITE Sävellystyöpajan sanoituksia

Vuoristorata

Muistan vieläkin, kun kävin pienenä ensimmäistä kertaa vuoristoradassa. Ensin vaunu nousi valtavan korkealle, ja muistan ajatelleeni laskua katsellessani, että tämä oli virhe – en enää ikinä halua vuoristorataan. Pelko haihtui kuitenkin äkkiä ensimmäisen ajon jälkeen, ja loppujen lopuksi halusin samaan kieputukseen uudelleen ja uudelleen.

Nyt ollaan uuden äärellä samalla tavalla kuin pienenä vuoristoradan alussa. Vaunu keikkuu korkealla ilmassa ja pudotus huimaa. Eikä suotta – kevään tapahtumat ovat varmasti ikimuistoiset niillekin, jotka eivät valmistu nyt. Valitettavasti en löydä tilanteesta lopulta niin monta huonoa puolta, että saisin niistä mielenkiintoisen jutun, joten päätin tehdä tämän hetken ”onneksi”-listan, josta voit valita sopivimmalta tuntuvan syyn olla onnellinen juuri tänään!

Onneksi nyt alkaa kesä. Kuvitelkaa, jos koronaepidemia olisi alkanut syksyllä, ilman mahdollisuutta nähdä ketään edes ulkona! Nyt ulkona on lämmin, aurinko paistaa ja linnut laulavat. Se on syy olla onnellinen jo itsessään.

Onneksi nyt voi viettää aikaa läheisten ihmisten kanssa. Uusi tilanne pakottaa meidät näkemään muiden ihmisotusten tärkeyden.

Onneksi ihmisyyys ei ole kuollut – puhun nyt siitä, että itsestään selvästi tuemme vaikeassa tilanteessa olevia tässä ja nyt. Mielestäni tämä todistaa, että ihminen on pohjimmiltaan hyvä! Älä pelkää siis kysyä apua tai tukea, jos sellaista tarvitset. On aivan ok olla olematta ok!

Onneksi elämä jatkuu. Vaikka tilanne tuntuisi kuinka ahdistavalta, olemme hengissä. Kaikki selviää kyllä ajan kanssa! Kannattaa muistaa hengittää, rentoutua, ajatella että asiat järjestyvät. Kukaan ei voi muuttaa menneisyyttä.

Onneksi kykenemme oppimaan. Tämän jälkeen olemme ihmiskuntana viisaampia, ja tästä mukaamme jää varmuus siitä, että yhdessä pystymme mihin vain. Ilmastonmuutoksen pysäyttämisen ei kuvittelisi olevan ongelma, kun tässäkin asiassa pystytään toimimaan näin tehokkaasti!

Tämänhetkinen vuoristoradan mutka voi tuntua mahanpohjassa erityisen paljon, mutta se on silti vain osa tätä matkaa. Eletään täysillä ja keskitytään siihen, mikä on kivaa juuri nyt! Jokainen voi olla ylpeä itsestään näiden kokemusten jälkeen. Te uudet ylioppilaat, onneksi olkoon! Teidän valmistumisvuotenne jää historiaan – kun selviätte tästä kurvista, selviätte mistä vain. Onnellista kesää kaikille!

lisa Vallirinne

Jälkikirjoitus: Laanilan lukiosta on kirjoittanut ylioppilaaksi Leevi Madetoja.

Etätyöskentely opettajien näkökulmasta

Ella Jämsä

Etäopetukseen siirtyminen on varmasti ollut kaikille iso muutos. Sunnuntaina 15.3. tuli viesti, että jo seuraavana päivänä tulisi siirtyä etäopetukseen. Valmistautumisaikaa ei myöskään jätetty, koska edellisenä perjantaina oli vielä ilmoitettu, että lukiot jatkaisivat lähiopetuksessa. Poikkeustilaan siirtyminen tuli siis kaikille melko yllättäen, ja erityisesti se vaikutti opettajiin, joiden piti suunnitella tuntien toteutus kokonaan uusiksi.

Opettajia haastatellessa kävi ilmi, että etäopiskelua edeltävä sunnuntai kului pitkälti suunnitteluun ja pohdintaan, miten tunnit voisi näin etänä toteuttaa. Vaikka useimmat osasivat hallituksen päätöksen aavistaa ja hieman etukäteen valmistautua poikkeustilaan, kyseessä oli joka tapauksessa yllättävä muutos. Esimerkiksi uskonnon ja psykologian opettaja **Janna Väänänen** kertoo käyttäneensä sunnuntai-iltansa 15.3. hyvin intensiiviseen Teamsin käytön opiskeluun. Filosofian, psykologian ja uskonnon opettaja **Laura Kemppainen** taas kertoo: – Samaan aikaan oli yo-kokeet ja pian sen jälkeen arvointiviikon etäkokeet arvioitavina. Etäopetuksen suunnitteluun ei siis alussa ollut kovin paljon aikaa tältä arvointityöltä.

Vaikka sähköisten ohjelmien käyttö saatiin melko nopeasti haltuun, se oli

kuitenkin hyvin erilaista lähiopetukseen verrattuna. Erityisesti kuvataiteen kanssa etäopetus on ollut haaste etenkin arvioinnin kannalta. – Maalaa-minen ja piirtäminen ja muotoilu eivät ruudun kautta niin hyvin välity, eikä töiden tarkastelu eri vaiheessa onnistu samalla tavalla kuin lähikontaktissa, kertoo kuvataiteen opettaja **Peter Wester**. – Palautettua fyysistä esinettä voi pitää kädessä ja tarkastella eri kulmista löytääkseen perusteet arvioinnille, keho kuva (valokuva työstä) on hirveän rajallinen.

Laura Kemppaisen mukaan etäopetukseen siirtymisen kannalta oli helpotus, että lukiolaiset osasivat valmiiksi käyttää erilaisia digitaalisia ohjelmia. Opettajienkin kannalta etäopetuksessa on ollut se hyvä puoli, että nyt viimeistään oli pakko opetella käyttämään digitaalisia työkaluja, jos ei aiemmin sitä ollut tullut tehtyä. – Vaikka välineiden koulutuksessa olen joskus aiemmin käynytkin, eivät ne ole jääneet mieleen, kun työkalua ei ole mihinkään tarvinnut, eikä käyttökokemusta ole syntynyt, kertoo Peter Wester. Opettajat ovat samaa mieltä siitä, että digitaalisten ohjelmien käyttötaidosta varmasti hyötyy jatkossakin.

Etäopetuksesta opettajat ovat löytäneet useita hyviä puolia. He ovat esimerkiksi kokeneet, että erityisesti ujut opiskelijat saattavat uskaltaa koto-
na enemmän. Heidän mielestään myös joillekin opiskelijoille sopii parem-
min, että saa itse aikatauluttaa omat päivänsä. Musiikin opettaja **Anne Ålander** kehuu: – Myös kontakti suoraan opiskelijaan on hyvin intensiivinen kahdenkeskisenä videopuheluna. Hän kuitenkin kokee, ettei sekään korvaa lähiopetuksen livekohtaamista.

Kahdenkeskisten puheluiden lisäksi myös erityisesti etäkokouksista on löytynyt uusia ulottuvuuksia. Musiikin opettaja **Johanna Kemppainen** kehuu uudenlaista lämmintä kontaktia opiskelijoiden välillä ja sitä, että etätyöskentelyssä keskitytään olennaiseen paremmin. Monet opettajat ovatkin sitä mieltä, että palaverit voisi jatkossakin hoitaa etänä. – Teams-palaverit saattavat joskus olla paljon helpompi järjestää kuin fyysiset kokoukset, jotta kaikki osallistujat pääsevät paikalle, aavistelee Anne Ålander.

Kotoa käsin opettamisessa on ollut myös haasteita etenkin perheellisillä, joiden lapset joko opiskelevat tai leikkivät vieressä. – Välillä pokassa on kyllä ollut kotonakin pitelemistä, kun lapset eivät ole muistaneet, että minulla on ollut tunti menossa ja ovat esittäneet keppihevosilla hilpeitä temppeja ikkunassa kiinni, naureskelee äidinkielen ja ruotsin opettaja **Maria Kouri**. Hän kuitenkin kokee, että on ollut kiva saada viettää aikaa perheen kanssa myös keskellä päivää ”tai laittaa taikina nousemaan ennen tuntia”.

Opettajat ovat löytäneet etäopiskelusta hyvin monenlaisia uusia puolia. Useimmat heistä näkevätkin tulevaisuudessa osittaisen etätyöskentelyn mahdollisuutena. – Voisin kuvitella, että etänä pidettävät tunnit voisivat olla tehtäväpainotteisempia ja luokassa ollessa voisi keskittyä vuorovai-
kutteisuuteen ja pienryhmätyöskentelyyn, pohtii Janna Väänänen.

Monet opettajat ovat sitä mieltä, että etätyöskentely on vienyt huomattavasti enemmän aikaa lähiopetukseen nähden. Jatkuva istuminen on ollut myös fyysisesti raskasta. Laura Kemppainen kertoo: – Etenkin yökokeiden ja arviointiviikon aikaan oli hartiat kipeinä, kun Teams-tuntien jälkeen istuutui koneelle vielä tuntikausiksi kokeita korjaamaan sekä työstämään etäkäyttöön soveltuvaa materiaalia seuraavan päivän tunneille. Anne Ålanderkin jakaa samanlaisia ajatuksia: – Koska ei ole tottunut istumaan näin paljon paikallaan ja koneen ääressä, niin kroppa on ollut kovilla.

Maria Kouri tiivistää etäopetuksen hyvin yhteen lauseeseen: – Tekemistä on ollut paljon ylimääräistä, varsinkin alussa Teamsin kanssa, mutta koen, että olen saanut myös oppia tosi paljon ja hoksata, että sama ihana Madis meillä on, vaikka vähän tavallista laajemmalle levittäytyneenä.

Ulkoliikunnasta energiaa etäkouluun

Oskari Pajunpää

Torstaina 23.4.2020 Madetojan musiikkilukion opiskelijat heräsivät virkeinä aivan erilaiseen koulupäivään. Pitkät istumatyöpäivät saatiin hetkeksi unohtaa, sillä edessä oli ulkoliikuntapäivä! Urheimmat säntäsivät matkaan jo varhain aamulla ja osallistuivat liikuntatutkimukseen kuka mistäkin. Kun pakollinen kysely oli täytetty, oli aika nauttia Suomen luonnosta ja unohtaa hetkeksi kaikki koulutyöt.

Ja madislaisethan ottivat päivästä kaiken irti! Aamulla koulun Instagramiin ilmestyi opettajien huikea TikTok-video, joka rohkaisi viimeisiäkin sohvan nurkkaan unohtuneita suuntaamaan ulos nauttimaan lämpimästä kevätpäivästä. Instagramiin julkaistiin myös päivän mittaan kuvia mitä erikoisimmista ulkoliikunta-aktiviteeteista, kuten rullaluistelusta, koiraskeittaamisesta, kiipeilystä ja kuntarajoja ylittävästä mikrofonihakuretkestä. Nähtiinpä päivän aikana myös metsätöitä ja lukuisia pyöräretkiä sekä luonnon helmaan suuntautuneita metsäretkiä.

Vaikka kuvien sanotaan kertovan enemmän kuin tuhat sanaa, sisältyy noihin iloisein ulkokuviin monenlaisia taustatarinoita. Varsinkin päivän

muotiaktiviteetti pyöräily tuotti harmaita hiuksia. Note to self -listalle voidaan kirjata, että pyörä kannattaa huoltaa hieman aiemmin eikä vasta tuntia ennen maastolenkkiä. Kertoman mukaan yksi toinen madislainen taas jäi jumiin rikkinäisen pyöränrenkaan kanssa Pyhäjoen metsiin. Olipa sadekuurokin yllättänyt monen ulkoilijan.

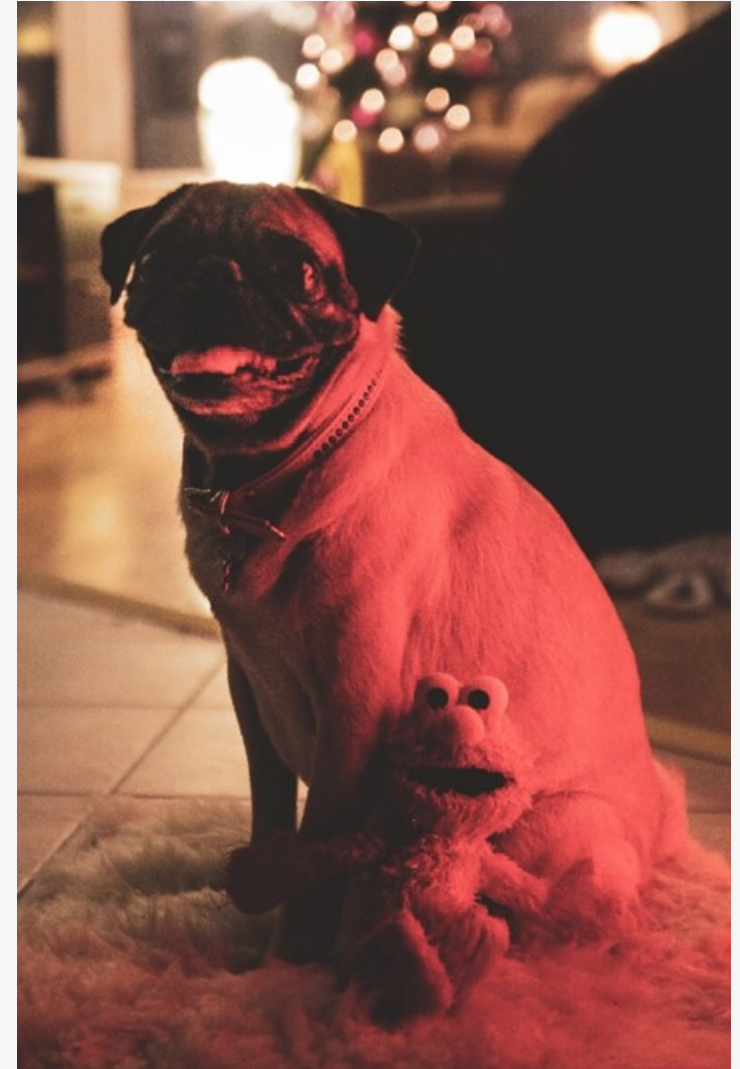
KUVAREPORTAASI

lisa Vallirinne 18.5.2020

Leevin kuvaaja Tuomas Launimaa on kerännyt tähän hyvän fiiliksen kuvia, joita katsellessa tulee itsellekin hyvä mieli!

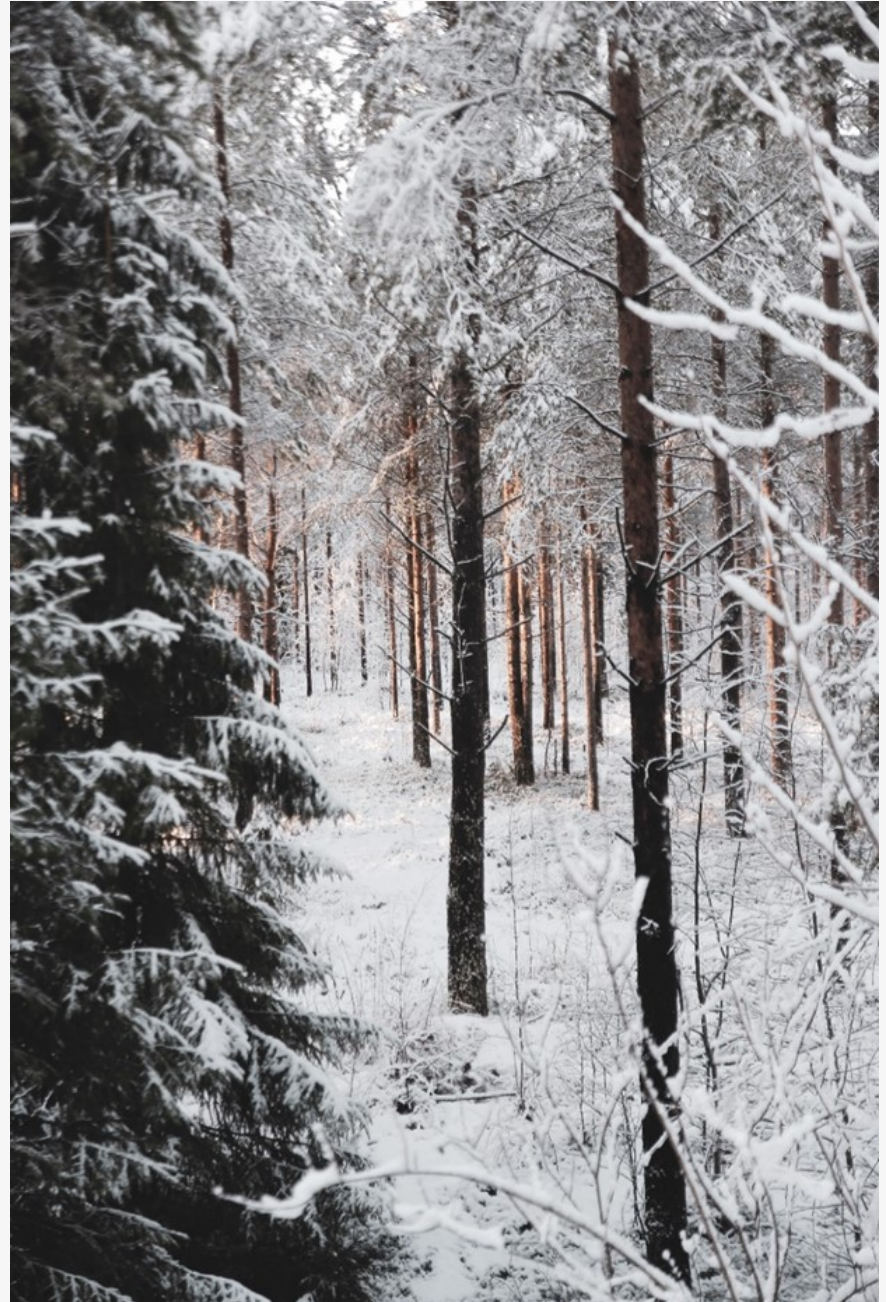
"Kävin uudenvuoden aattona kuvaamassa kaverini mopseja. Joulukuu ei ollut mitään mukavinta aikaa läheisen kuoleman takia, joten oli ihan mukavaa päästä kuvaamaan söpöjä koiria."

“Rekka täynnä nunnia ja munkkeja. Penkkarit oli erittäin mukava kokemus.”

“Lähimetsästä auringonlaskun aikaan otettuja kuvia. Ihanaa kun metsä on lähellä.”

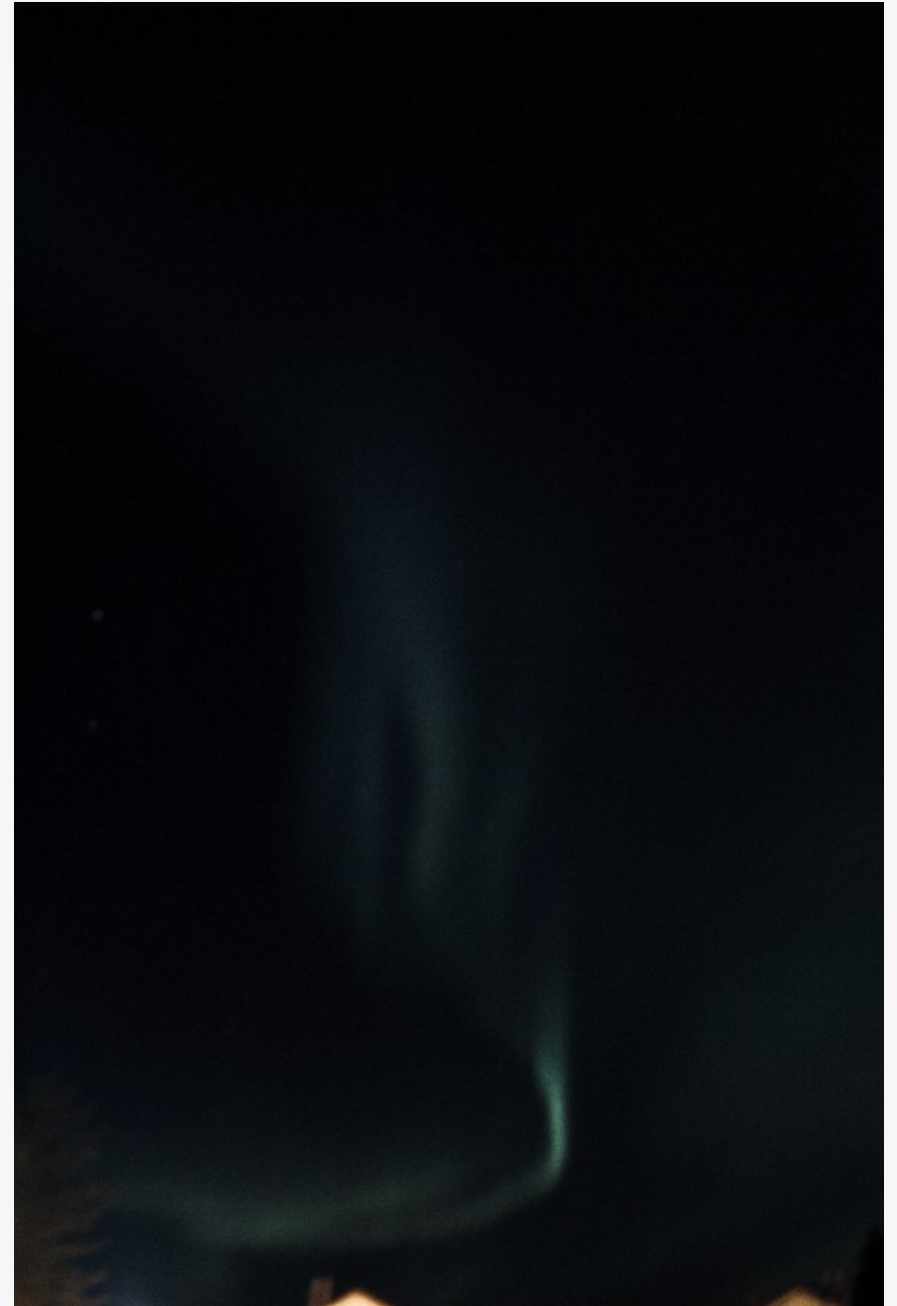
"Nämä kuvat on otettu kaupungilta kuvauskeikan yhteydessä. Asiakas oli myöhässä, joten kuvailin ajan kuluksi kukkia ja linnunpönttöä."

“Koulut olivat juuri alkaneet ja minulla oli autokoulun teoria-
koe Ruskossa. Läpi päästiin, mutta bussit eivät kulkeneet, jo-
ten kävelin kotiin. Kamera oli mukana ja erään bändin
(Valkeinen) herrat olivat pyytäneet kuvaa juurista uutta sink-
kua varten.”

“Ihanaa kun voi vain avata oman huoneen ikkunan ja näkee revontulet.”

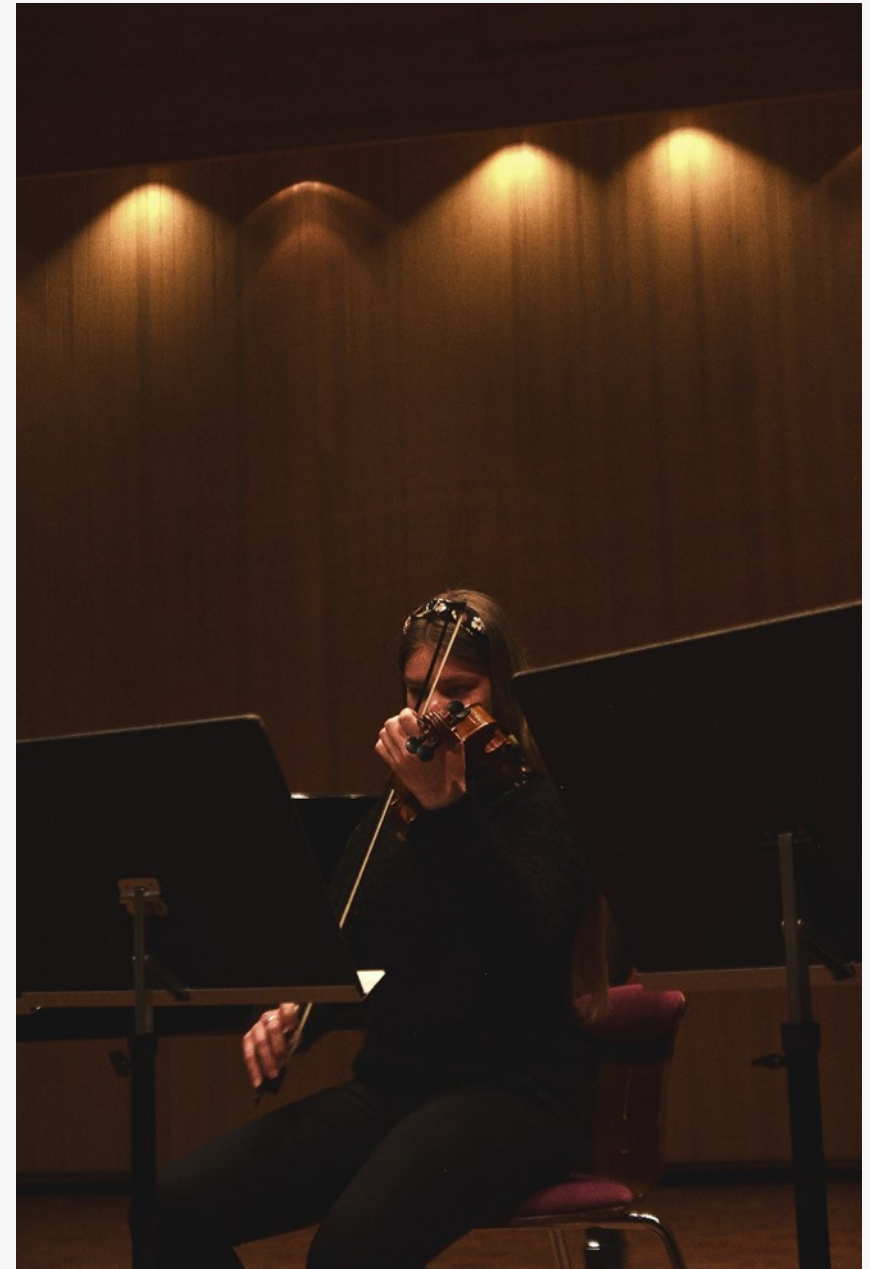

”Kuva on otettu Tukikohtan keikalta. Esiintyjinä olivat pääosin madislaisista koostuvat heviyöndit Nirha, Tunnelukko, The Blue Zephyr, Balance ja Valkeinen. Kuvassa Harto Korpela, The Blue Zephyrin rumpali.”

”Tässä ennen julkaisemattomia kuvia klassisen musiikin iltapäivästä.”

”Jo toinen kerta, kun olin mukana laulamassa Beethovenin 9. sinfonian projektikuorossa Oulussa. Kokemus oli jälleen kerran uskomaton ja ikimuistoinen.”

Saara Kajulan sävellystyöpajan kappale *Karhukainen*

lisa Vallirinne

Miten sävellystyöpajan teema ”rytmi” innoitti sinua? Miten se näkyy sanoituksessasi?

Teemaa oli vaikea lähestyä musiikillisesta näkökulmasta. Halusin tehdä jotain muuta kuin leikkiä yksinkertaisilla rytmikikoilla, ja päätin ottaa aiheen mukaan sanoitukseeni enemmän kuin musiikkiin. Useiden hedelmällisten keskustelujen ja pitkien ideointisessioiden jälkeen päädyin tekemään sanoitukseni ilmastonmuutoksesta. Maapallon ilmasto vaihtelee jääkaudesta lämpimämpiin ajanjaksoihin tasaisessa rytmissä tuhansien vuosien aikana, joten rytmi tässä kappaleessa viittaa maapallon rytmiin.

Mitä haluat sanoituksellasi viestittää?

Sanoitus pureutuu ihmisten välinpitämättömyyteen. Myös meidän, jotka elämme vauraassa hyvinvointiyhteiskunnassa, pitäisi tehdä konkreettisia tekoja ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi. Kohta ”ääriolosuhteet kolkuttavat oven sisäpuolella” viittaa jo meneillään olevaan katastrofiin. Kappale antaa kuitenkin lohtua; vaikka ihmiskunta pyyhkiytyisi pois, tänne jää karhukaisia. Yritän herättää kuulijoissa tunteen siitä, että he itse voivat vaikuttaa asioihin, eivätkä vain odottaa sivustakatsojina parannusta tilantee-

seen. ”Kompastelemme jalkoihimme” kun jatkamme vastuutonta ylikuluttamista, emmekä ”näe omia jalanjälkiämme” kun kieltäydymme näkemästä ilmiselviä faktoja.

Olen kasvanut maatilalla, joten erityisesti suomalainen ruoan- ja lihantuotanto on lähellä sydäntäni. Se tulee esille kappaleessa viittauksena brasilialaiseen lihan halpatuotantoon ja Yhdysvaltain presidentin Donald Trumpin vastuuttomuuteen ilmastoasioissa. Sanoitus on siis monella tapaa kantaaottava.

Millainen sanoitus- ja sävellysprosessisi oli?

Alun perin suunnittelin, että olisin tuonut esille myös matkustamisen ja lasten tekemisen epäekologisuuden. Koin kuitenkin lopulta, että sanoituksesta olisi tullut liian aggressiiviset. Sanoitusprosessi otti projektissa ehdottomasti eniten aikaa, ja lopputuloksena olikin alkuperäistä enemmän vertauskuvallisuutta, kauneutta ja kokonaisuudessaan helpommin lähestyttävä kokonaisuus. Halusin tulla lähelle kuulijaa ja herättää tunteita. Mielestäni lyriikat kuvastavatkin hyvin omaa rauhallista ja empaattista luonnettani.

Jos saisin aloittaa projektin alusta, käyttäisin enemmän aikaa sovittami-

seen. Oli yllättävän vaikeaa saada musiikki tukemaan lyriikoiden sanomaa hyvin – toisaalta sanoitus on nyt täydessä kukoistuksessaan. Tunnetilojen tuominen esille musiikin kautta vaatii työtä, mutta ei kannata yrittää hioa kappaleestaan liian täydellistä, siten menettää vain yöunet!

Kaikkien sävellys- ja sanoitusprosessi on erilainen, mutta itse huomasin, että sanoituksia muokatessa kannattaa hyödyntää perinteistä kynää ja paperia. Tällöin sanoitusten muokkaaminen on helppoa ja ajatukset tuntuvat selkeämmiltä. Melodiaa ja kappaleen musiikillista tunnelmaa kannattaa miettiä jo sanoituksia tehdessä, sillä valmiin sanoituksen sovittaminen kokonaan uuteen melodiaan on todella työlästä.

Mitä kohtia nostaisit esille sanoituksestasi ja miksi?

Sanaleikit, esimerkiksi ”ojasta allikkoon”. Se viittaa ihmiskunnan hölmöön ilmastotoimintaan. Lisäksi erityisesti kappaleen alun säe ”äiti kaahaa ojaan / koska maa on niin kallellaan” on tulkittavissa monella eri tavalla. Sanat voi ymmärtää kappaleen perusteeman, ilmastonmuutoksen, kautta, mutta myös esimerkiksi niin, että äidillä on ongelma alkoholin kanssa. Sanoitus tulee tällöin lähemmäksi yksittäistä ihmistä ja voi koskettaa montaa erilaista kuulijaa.

Mitkä fiilikset säväristä?

Oli todella iso työ tehdä oma kappale. Varsinkin sovittaminen oli vaikeaa: vielä muutama päivä ennen konserttia romahdin, kun biisi ei tuntunut valmiilta. Onneksi soittajat olivat nopeita oppimaan ja ymmärtäväisiä, ja pääsimme lopulta esiintymään. Matkan varrella itkin muutamaan otteeseen eikä kaikki sujunut niin kuin suunnittelin, mutta oman kappaleen esittäminen oli sen väärä. Ei kannata pelätä epäonnistumisia – on mahtavaa päästä esiintymään ja seistä omien sanojensa takana muiden edessä.

Moni yksinkertainenkin kappale voi olla mestariteos, jos sen sanoma herättää tunteita ja jättää kuulijalle pohdittavaa.

Kiitos Saara!

Meille, kevään sankareille!

Stella Vikstedt

Kun päätin kirjoittaa tämän mielipidekirjoituksen huhtikuun lopussa, mielessäni pyöri noin sata aihetta. Hyviä varteenotettavia vaihtoehtoja olivat muun muassa ennakkoluulot, pelot, muutokset sekä ulkopuolisuuden tunne. Kuitenkin kun ylioppilaskirjoitusten arvosanat viimein saapuivat lopullisina perille, tiesin, mistä minun kuuluisi kirjoittaa. Tai oikeastaan tiesin, mistä haluaisin kirjoittaa. Nimittäin tärkeä aihe ei niinkään ole itse ylioppilaskirjoitukset vaan elämä niiden ympärillä.

Ylioppilaskirjoitusten tuloksia odotetaan aina yhtä jännittävissä tunnelmissa, koska ne ovat niin suuri osa lukion käymistä. Kuitenkaan ne eivät määrää sinua mitenkään ihmisenä ja ne perustuvat vain sinun sen tietyn hetken suoriutumiseen. On tärkeää muistaa, ettei lopullinen tulos ole aina yksiselitteinen vaan siihen vaikuttavat monet asiat.

Itse siis murren täydellisesti, kun lopulliset tulokset saapuivat. Kävin asiaa yhä uudelleen läpi mielessäni, kunnes palasin ajassa taaksepäin ja muistin, kuinka huono tilanne minulla oli juuri tuohon aikaan. En siis yritä selitellä omaa suoriutumistani vaan muistuttaa kaikkia muitakin, kuinka muu elämä ympärillä vaikuttaa ylioppilaskokeista suoriutumiseen.

Syy, miksi haluan nostaa tämän esille, on aiheesta puhumisen vähäisyys. Totta kai ylioppilaskirjoitukset ovat tärkeitä, mutta tärkeintä on osata huomata ja arvioida omat resurssinsa. Aina ei välttämättä pysty siihen, mihin haluaisi ja sen takia on tärkeä muistaa, että välillä riittää, kun vain yrittää parhaansa.

Nykyään onneksi yhä enemmän puhutaan juuri näistä asioista ja siitä, kuinka myös lehdissä pitäisi nostaa laudaturin saaneiden rinnalle myös niitä, joille mielenterveysongelmat tai muut vaikeudet ovat arkipäivää. Välillä sekin voi olla voitto, että menee itse kirjoitustilanteeseen tai on päättänyt olla luovuttamatta juuri ylioppilaskeväänä.

Haluan kuitenkin tuoda esille sen, kuinka yleistä uupuminen tai resurssien puuttuminen on lukion viimeisenä vuonna tai juuri kirjoitustilanteessa. Kuitenkin se on loppujen lopuksi vain elämää! Ei sen enempää tai vähempää, vaan elämää. Vaikka kirjoitukset ovat todella tärkeitä, on tärkeää ymmärtää, että ilman diagnoosiakin voi olla hankalaa.

Minusta on tärkeää huomioida muutkin ongelmat elämässä ennen kuin voi arvioida kunnolla ylioppilaskokeista suoriutumistaan. Enkä halua vähätellä ollenkaan niitä opiskelijoita, jotka menestyivät hyvin kirjoituksissa. Onnea heille! Onnea myös heille, jotka saivat mentyä koepäivänä paikan päälle, heille, jotka yrittivät parhaansa, oli tilanne mikä tahansa, ja heille, jotka eivät luovuttaneet kiperimmässäkään paikassa. Loppujen lopuksi me olemme sankareita kaikki!

Dollari-trilogia (ja plus-osio (ja nopea Abivideon arvostelu))

Roope Rautio

Korona-karanteeni on loppuillaan ja elokuvateatterit alkavat pikku hiljaa aueta. Mutta tässä on kuitenkin sen verran aikaa, ennen kuin teatterit aukeavat, joten ajattelin suositella 60-luvun italialaismestarin **Sergio Leonen** *Dollari-trilogiaa*.

La trilogia

Dollari-trilogia koostuu kolmesta eri spagettiwesternistä: *Vain muutama dollarin tähden*, *Kourallinen dollareita* ja *Hyvät, pahat ja rumat*. Italiassa kolmen vuoden sisällä valmistunutta trilogiaa monesti kutsutaan kautta aikojen parhaimmaksi elokuvatrilogiaksi, ja sille on oma syynsä. *Dollari-trilogia* ei ole vain elokuvasarja: se koostuu kolmesta elokuvasta, joilla on yhteinen juoni. Trilogia koostuu kolmesta omasta elokuvastaan, joiden ainoana yhdistävänä tekijänä toimii Mies ilman nimeä: **Clint Eastwood**. Tämä tarkoittaa sitä, että ei ole mitään väliä, minkä elokuvan trilogiasta katsoo ja milloin sen katsoo. Mutta se ei ole se syy, miksi sitä pidetään yhtenä parhaimpana elokuvatrilogiana. Syy siihen on se, että se on kaikille tarkoitettu. Se on tarkoitettu elokuvaharrastelijoille, draaman suosioille, toiminnan nälkää poteville: se on tarkoitettu kaikille, ja harvat elokuvat siihen pystyvät. Juuri sen syyn takia *Hyvät, pahat ja rumat* varmaan onkin yhdeksänneksi paras elokuva IMDb:ssä.

Kourallinen dollareita

Vuoden 1963 loppupuolella **Sergio Leone** otti yhteyttä *Lännen tie*-tv-sarjan näyttelijään **Eric Flemingiin** ja tarjosi hänelle pääroolia elokuvassaan *Per un pugno di dollari*. **Eric Fleming** kieltäytyi roolista mutta ehdotti **Sergiolle** rinnakkaisnäyttelijä **Clint Eastwoodin** palkkaamista rooliin.

Clint Eastwood muistettiin aikanaan **John Wayne** -tyylisenä lännensankarina. **Clint** ei oikein pitänyt tästä maineesta, joten tässä hän päätti muuttaa tyyliänsä ja päätti omien sanojensa mukaan näyttellä antisankaria, joka on läsnä koko sarjan ajan. Kiitos hänen, hän loi hahmon, jota analysoidaan tähänkin päivään saakka. Mies ilman nimeä ei ole mikään päihittämätön sankari, vaan hän on normaali ihminen, jolla on nopea liipaisinsormi. Se teki tästä elokuvasta yhden aikansa uniikkeimmista.

Kourallinen dollareita oli aikanaan uudenlainen elokuva, mutta elokuva on kuitenkin elokuvasarjan lyhyin ja ehdottomasti huonoin. Hyviä puolia elokuvassa on kuitenkin enemmän kuin huonoja, erityisesti **Clint Eastwoodin** ja **Gian Maria Volontèn** roolisuuritukset ovat erittäin loistavia. Dialogi on erittäin hyvin kirjoitettu, ja tarina on hyvä, vaikka se onkin vain spagettiwesternointi *Yojinbosta*. Katsottavan arvoinen elokuva, mutta ehkä on parempi katsoa *Yojinbo*.

Vain muutaman dollarin tähden

Vastoin omaa tahtoaan olla tekemättä jatko-osaa **Sergio Leone** halusi **Clint Eastwoodin** rinnalle uuden näyttelijän jatko-osan toiseen päärooliin. **Henry Fonda** kieltäytyi, **Charles Bronsonia** ei kiinnostanut, ja **Lee Marvinilla** oli muita hommia. **Sergio Leone** tarjosi roolia **Lee Van Cleefille**, **Clint Eastwoodin** kaltaiselle näyttelijälle, joka ei ollut kovinkaan kansan tuntema. **Sergio Leone** epäili hänen kykyjensä aluksi, mutta **Lee Van Cleefin** loistavan roolisuorituksen vuoksi hän palkkasi hänet päätöselokuvaankin.

Vain muutaman dollarin tähden on trilogian toiseksi pisin ja ehdottomasti toiseksi parhain elokuva. Elokuvesta huomaa ilmiselvästi **Leonen** paikanneen ongelmat, jotka olivat aiemmassa elokuvassa. Elokuvesta on erittäin vähän huonoja puolia, joista ehkä huonoin puoli on elokuvan hidas kulku, mutta sen peittävät monet muut hyvät asiat. Toisin kuin ensimmäisessä elokuvassa loistivat **Clint Eastwood** ja **Gian Maria Volontè**, tässä elokuvassa loistaa ehdottomasti **Lee Van Cleef**. Hyviksen tähtiroolissa **Lee Van Cleef** ehdottomasti päihittää **Clint Eastwoodin** ja jopa **Gian Maria Volontèn**, joka tekee elokuvassa jopa aiempaa paremman roolisuorituksen. Parhaimpana asiana kuitenkin loistaa elokuvan lopputaistelu.

Ehdottomasti katsottavan arvoinen elokuva.

Hyvät, pahat ja rumat

Sergio Leone halusi trilogian finaaliin vielä kolmannen henkilön, koska **Gian Maria Volontè** sai tarpeekseen hänestä. Hän halusi palkata rooliin *Näin valloitettiin Villi Länsi* -elokuvan tähden **Eli Wallachin** Tucon, joka oli jo ennestään näytellyt **Lee Van Cleefin** kanssa. Metodinäyttelijä **Eli Wal-**

lach oli aluksi erittäin skeptinen roolista, mutta nähtyään *Vain muutaman dollarin tähden* -elokuvan hän halusi ehdottomasti mukaan **Leonen** mah-tavaan finaaliin ja heistä tuli lopulta hyvät ystävät.

Hyvät, pahat ja rumat on tähän päivään yksi suuri mysteeri elokuvahisto-riassa. Mysteerihänse toki on: Miksi se on niin hyvä? Miksi se on niin lois-tava? Tästä mysteeristä on tehty monenlaisia analyysejä, mutta tämä mysteeri ei ole ratkennut 53 vuoden jälkeenkään.

Hyvät, pahat ja rumat on elokuvasarjan pisin elokuvan, mutta myös yksi kautta aikojen parhaimmista elokuvista. Elokuvesta ei ole lähes yhtään ongelmaa, ja jos on niin ongelmat ovat pieniä. **Sergio Leone** teki eloku-van, joka jäi hänen mestariteoksekseen. Hänen ansiostaan **Quentie** on **Quentin Tarantino**.

Elokuvesta on useita loistavia puolia, mutta kolme asiaa ehdottomasti nousevat esille: **Eli Wallachin** roolisuoritus, Sad Hill ja viimeinen taisto. **Eli Wallachin** roolisuoritus on ehdottomasti elokuvan parhaimpia asioita. Eli Wallachin hahmo tuntuu niin aidolta kuin se onkin. Ei ole kohtausta, jol-loin Tuco ei olisi Tuco. **Eli Wallachin** suoritus on myös ehdottomasti par-hain koko trilogiassa. Sad Hill rakennettiin tyhjästä elokuvaa varten. Sad Hill on ehdottomasti elokuvan parhain tapahtumapaikka. Kohtaus, jossa **Eli Wallach** tutkii Sad Hilliä, on ehdottomasti elokuvan paras kohtaus mie-lestäni.

Viimeiseksi muttei vähäisimmäksi viimeinen taisto. Kuten aiemmassa elo-kuvassa viimeinen taisto oli uskomaton, se on sitä myös tässä. Taistossa ei kovinkaan tapahdu mitään, mutta musiikki ja kasvonäyttely tekevät kohtauksesta jännittävän ja erittäin nautittavan.

Paras elokuva trilogiasta, samalla yksi maailman parhaimpia elokuvia ja pakollinen katsottava kaikille ihmisille.

Ennio Morriconen elämäntyö

Ennio Morricone ansaitsee ehdottomasti oman kappaleensa arvostelussa, sillä hänen musiikkinsa on aivan järkyttävän loistavaa. On jotenkin uskomatonta, että yksi säveltäjä on luonut kaiken tämän loistavan musiikin näihin kolmeen elokuvaan. **Ennio Morriconen** musiikki ja sen käyttö tekevät elokuvista vain paljon parempia. Viimeiset taistelut kahdessa viimeisessä elokuvassa eivät olisi mitään ilman hänen musiikkiaan. Sad Hillin kohtaus ei olisi mitään ilman hänen musiikkiaan. Kaikki kappaleet ovat ikonisia, niin ikonisia, että kaikki tunnistavat *Hyvät, pahat ja rumat*-teemakappaleen. Oma suosikkia on vähän vaikea nimetä, mutta omasta mielestä parhaimmat kappaleet ovat *La Resa Dei Conti*, *L'estasi dell'Oro* ja *Il Triello*.

Italialaisten elokuvien kultakauden loppu

Sergio Leonen (1929–1989) ja **Federico Fellinin** (1920–1993) menehtymisen jälkeen italialaista elokuvateollisuutta voitaisiin jopa kutsua kuolleeksi. Italiassa kyllä valmistetaan joka vuosi useita elokuvia, mutta monet elokuvista jäävät valitettavasti kotimaahansa eivätkä levittäydy ulkomaille, mikä on suuri sääli. Italialainen elokuvateollisuus on loistavaa, mutta monet elokuvat jäävät huomioimatta. Toki on ulkomailta menestyviä elokuvia, kuten *Suuri kauneus* ja *Call Me By Your Name*, mutta Italiassa tehdään erittäin paljon elokuvia. Valitettavaa on, että italialainen elokuvateollisuus on huonossa jamassa, mutta sen takia monet muut maat saavat enemmän mahdollisuuksia... joten ehkä se on hyvä asia.

Se plus-osio

Tässä on tullut puhuttua erittäin paljon näistä leffoista, niin mielestäni olisi hyvä myös ehdottaa jotain tulevaa elokuvateattereissa katsottavaksi. Ja... suosittelen kolmea elokuvaa: *The Devil All the Time*, *Tenet* ja **Denis Villeneuven** *Dune*.

Pikainen Abivideon arvostelu

Pienessä yksinkertaisuudessa *Abivideo*a tarkastellessa voi sanoa vain tämän: madislaisten oma fiktiivinen dokumentti, joka on tehty puolitosisaan ja jossa ei ole käytetty Madiksen kykyjä. Eli lyhyesti sanottuna: *Abivideo* tehtiin niin sanotusti vain parodioiden tunnettuja tv-sarjoja, mainoksia ja brändejä kokeilematta mitään itse keksimää. Madiksen suurinta etua eli omien biisien säveltämistä ei juuri käytetty tässä, vaan sen sijaan käytettiin tekijänoikeudella suojeltua musiikkia. Totta kai – oli tehty omaakin musiikkia – mutta se täytti vain pienen osan videon musiikeista.

Arvosanat *Dollari-trilogian* elokuvista

Kourallinen dollareita: 7.5/10

Vain muutaman dollarin tähden: 8.9/10

Hyvät, pahat ja rumat: 9.7/10

VALIOKIRJOITELMIA

Sisukkaan Suomen kansan suuri kertomus

Suomalaiset ovat kansana aivan erityislaatuinen. Venäjän vallan alla Suomi kohosi kansakuntien joukkoon. Suomi taisteli talvisodassa ylivoimaista vihollista vastaan ja yksin, täysin ilman ulkoista apua, omalla sisukkuudellaan voitti. Suomalaiset ovat nöyriä ja ahkeria, luotettavia työntekijöitä, jotka päätäväisyydellään selviävät sodasta ja lamasta. Suomalaiset ovat tunnettuja vähäpuheisuudestaan ja vaatimattomuudestaan. Usein he pohtivat, mitä muut heistä ajattelevat.

Tällaista tarinaa Suomesta ja suomalaisista on kerrottu ja kerrotaan yhä tänäkin päivänä. Kertomukset muovaavat aktiivisesti käsitystämme kotimaastamme. Itse asiassa käsitys suomalaisuudesta on täysin luotu tarinoiden avulla 1800-luvulla. Tuolloin Eurooppaa myllersi uusi aate, nationalismi, jonka mukaan jokaisella kansalla tuli olla oma valtio. Ruotsinkielinen sivistyneistä otti tehtäväkseen parantaa suomen kielen asemaa ja kaikin puolin tehdä suuriruhinaskunnan asukkaat tietoisiksi suomalaisuudestaan. J. L. Runeberg kirjoitti tätä pohjoista kansaa ihannoivia kuvauksia. Elias Lönnrot kokosi kansanrunoista Kalevalan, kansalliseepoksen.

Olen suomalainen ja siitä ylpeä. Itsenäisyyspäivänä kunnioitan sotiemme veteraaneja ja arvostan suuresti heidän panostaan hyvinvointivaltiomme itsenäisyyden turvaamisessa. Olen kiitollinen ilmaisesta, hyvälaatuisesta koulutuksesta, joka tarjotaan kaikille tasapuolisesti. Vaikka hyvinvointivaltiomme saa kritiikkiäkin, pidän Suomen järjestelmää hyvänä. Päivittelen Suomen yliopistojen yhä enenevää englannin käyttöä. Paheksun sitä, että suomalaiset näkevät englannin puhumisen jotenkin hienompana kuin suomen puhumisen. Haluaisin, että Suomessa koittaisi taas samanlainen kielen, kulttuurin ja sivistyksen vaalimisen innostus kuin 1800-luvun lopun suomalaisessa yhteiskunnassa.

Tietokirjailija ja vapaa toimittaja Jani Kaaro kirjoittaa kolumnissaan ”Emme

pääse myyteistä eroon, siksi on tärkeää valita myytit oikein” (Ylen uutissivusto, 4.3.2018) nykypäivän myyteistä. Hänen mielestään esimerkiksi ajatus hyvinvointivaltiosta on myytti. Hyvinvointivaltion periaate pohjautuu arvoihin, joita olemme sitoutuneet kannattamaan: heikommat auttaminen ja ihmisten tasavertaisuus. Se, mitä arvoja kannatamme, mitä pidämme hyvänä ja tavoittelemisen arvoisena riippuu suuresti meitä ympäröivästä kulttuurista. Minunkin ylitsepursuava innostukseni ja arvostukseni Suomea kohtaan pohjautuu Suomessa pitkään esitettyihin ajatuksiin. Kulttuuria toteutetaan kaikessa tekemisessä ja tekemättä jättämisessä. Kulttuuri vaikuttaa siihen, mistä puhutaan, mistä kirjoitetaan ja millä tyylillä asiat ilmaistaan.

Itse olen tottunut ajattelemaan, että hyvinvointivaltio on vastaansanomattomasti paras yhteiskuntajärjestelmä. Olen omaksunut ympäröivän yhteiskunnan, vanhempien, opettajien ja median käsitykset. Nämä käsitykset juurrutetaan meihin jo pienenä lapsena tarinoiden avulla, täysin tiedostamatta. Alasteen opettajani kertoi meille tarinoita, joissa korostui ihmisten tasa-arvoisuus ja keskinäisen kunnioituksen tärkeys. Päiväkoti-ikäisenä vanhempani käyttivät minua seurakunnan kerhossa, jossa kerrottiin moraaliopetuksen sisältäviä tarinoita. Kertomukset vaikuttivat luonnollisesti vahvasti siihen, mitä pidin oikeana ja vääränä. Nyt suhtaudun kriittisemmin kaikkiin ajatuksiini, ja olen huomannut, että monia mielipiteitäni on vaikea perustella ilman vetoamista arvoihin. Nämä arvot taas ovat kulttuurin kertomusten tuotosta.

Olen lukiossa opiskellessani vasta tullut ajatelleeksi, että asiat, joita minä pidän itsestään selvänä eivät todellakaan ole sitä kaikille. Vasta sata vuotta sitten Suomessa käsitys ihmisten tasa-arvoisuudesta oli erilainen kuin länsimaissa tänä päivänä. Valtio ei taannut kaikille sairaanhoitoa, opetusta ja toimeentuloa. Hyvin suuressa osassa maailmaa tilanne on tällainen nykyäänkin. Ajatus ihmisten tasa-arvoisuudesta on ikuisuuden akselilla aivan uusi. Koko elämäni ajan olen saanut kuulla ja ymmärtää ympäriltäni olevilta ihmisiltä ja tahtoilta, mikä on arvokasta. Olen itsekin alkanut pitää samoja asioita arvokka-

na. Myytit ja niiden välittämät arvot eivät kuitenkaan ole universaaleja, abso-
luuttisia totuuksia.

Myös historiankirjoitus on eräänlaista myyttien luomista. On mahdotonta ku-
vata monimutkaisia tapahtumia ja niiden syy-seuraussuhteita täysin objektiiv-
isesti. Historioitsijalla on aina oma taustansa, joka vaikuttaa tutkimukseen.
Esimerkiksi myytti ahkerista ja sisukkaista suomalaisista on luotu osittain his-
toriankirjoituksen avulla. Talvisodasta kirjoitettaessa kerrotaan talvisodan ih-
meestä ja suomalaisten yhteishengestä. Historiankirjoitukseen liittyy myös
valta: tapahtumat kerrotaan voittajien kulmasta. Esimerkiksi vuoden 1918 so-
dasta on vasta viime vuosikymmeninä alettu ottaa tasapuolisesti esiin hävin-
neiden punaisten näkökulma. Kuitenkin yhä edelleen mielestäni Suomen sis-
ällissodasta puhutaan liian vähän. En esimerkiksi muista yläasteen historian-
tunneilla käsitellyn aihetta kovin syvällisesti. Vuoden 1918 sota on hirveä tra-
gedia, joka ei sovi kertomukseen yhtenäisestä Suomesta.

Narratologi Maria Mäkelän haastattelussa "Kertomuksen masentava keski-
luokkaisuus" (Nuori Voima, 1/2018) Mäkelä pohtii kertomusten vaikutuksia.
Mäkelän ja hänen työryhmänsä hanke Kertomuksen vaarat analysoi kerto-
muksia nykyisessä internetajassa. Narratologin mukaan kertomus on politi-
ikan välineenä "epädemokraattinen muoto", sillä kertomukset kuvaavat kos-
kettavasti yksittäisen ihmisen elämän sattumuksia. Kritisoi tavalla instituutiol-
la ei ole mahdollisuutta kertoa samanlaisia koskettavia tarinoita toiminnas-
taan. Olen samaa mieltä Mäkelän kanssa. Yksittäisellä, esimerkiksi sosiaali-
sessa mediassa esitetyllä kertomuksella voi olla valtavan suuri vaikutus ihmi-
siin. Meidän tulisi muistaa, ettei yksittäisestä tapauksesta voi tehdä päätelmiä
asian todellisesta luonteesta. Toisaalta inhimillisillä tarinoilla voi saada näky-
vyyttä asialleen. Kun Suomen sisällissodasta vuonna 2018 kirjoitettiin yksit-
täisten ihmisten näkökulmasta, tapahtuma sai paljon huomiota osaltaan juttu-
jen koskettavuuden ansiosta.

Me elämme tarinoiden ja kertomusten valtavassa verkostossa. Kertomukset
vaikuttavat arvoihimme ja ajattelumme. Ne muovaavat ja rakentavat yhtei-
sön, jossa elämme. Yhteisö taas muovaa ajatuksiamme ja identiteettiämme.
Vaatii paljon tuntemusta historiasta, uskonnoista, yhteiskunnista ja kulttuu-
reista, jotta voimme hahmottaa kertomusten vaikutusta omaan ajattelumme.
Yksilön on oltava kriittinen itsestään selvinä pitämiään arvoja kohtaan, mutta
ennen kaikkea on oltava kriittinen omia ajatuksiaan kohtaan.

Ursula Nousiainen

Elämäntarinan käsikirjoittajat

Identiteettimme koostuu monenlaisista tekijöistä, kuten arvoista, kokemuksis-
ta, sosiaalisesta asemasta, läheisistä ihmisistä ja ympäröivästä yhteiskunnasta.
Narratiivisen psykologian suuntauksen mukaan tärkein persoonallisuuteen ja
identiteettiin vaikuttava tekijä on kuitenkin ihmisen itsensä kertoma elämänta-
rina eli se, mitä tapahtumia ja asioita painotamme ja mihin sävyyn puhumme
tai ajattelemme niistä. Samankaltaisen havainnon oli tehnyt toimittaja Jani
Kaaro kolumnissaan "Emme pääse myyteistä eroon, siksi on tärkeää valita
myytit oikein" (Ylen uutissivusto, 4.3.2018). Hän kirjoittaa tuttavastaan, joka
toisteli aina olevansa "ruma" ja "luuseri", jonka elämä oli pelkkä pilalle men-
nyt "onnettomuus". Kaario pohtii, onko tuttava sepittänyt tarinan vai kenties
tarina saanut tuttavan kokemaan itsensä tällaiseksi.

Samaa asiaa olen itsekin miettinyt usein. Tapa, jolla puhumme itsestämme tai
mistä tahansa asiasta, vaikuttaa väistämättä kokemukseemme - sen osoittavat
lukuisat tutkimuksetkin. Jos jatkuvasti päivittelee rumuuttaan ja korostaa epä-
miellyttäviä piirteitään, on peilikuva lähes mahdotonta nähdä kauniina. Mie-
lestäni on surullista, että nykyään pidetään melkein pä normaalina vähätellä
kykyjään ja ominaisuuksiaan. Yhteiskunnan asenteet nimittäin ainakin alita-
juisesti ohjailevat sitä, mitä ihmiset ajattelevat voivansa ottaa mukaan elämän-
tarinaansa ja mikä taas täytyy piilottaa. Tosin viime aikoina mediassa on alet-
tu entistä enemmän nostaa esiin huonoon itsetuntoon liittyviä ongelmia, mikä
voi parhaimmillaan murtaa vääristyneitä asenteita.

Myös toisten kertomilla tarinoilla on merkitystä itsetunnon ja identiteetin kan-
nalta. Miten muut puhuvat minusta? Miten he tulkitsevat toimintaani ja elä-
mäni? Nämä kysymykset ovat usein etenkin nuorille suorastaan maailman
tärkeimpiä asioita, jotka voivat joko romuttaa tai vahvistaa itsetuntoa. Vaiku-
tusta on myös sillä, miten kuulee muiden puhuvan itsestään, koska ihmisillä
on tapana peilata omia tavoitteitaan ja ominaisuuksiaan muiden kautta. Jos
tuo toinen pitää luonnonsuojelua hienona, pitäisikö minunkin ajatella samoin?

Tarinoiden kertomisen yksi tärkeimmistä ulottuvuuksista onkin sosiaalinen
puoli. Ihmisillä on luontainen tarve jakaa elämäänsä muiden kanssa, joten
oman elämänsä tapahtumista kerrotaan monenlaisia tarinoita muille. Kun olen
nähty tai kokenut jotain hauskaa tai erikoista, oikein odotan pääseväni kerto-
maan siitä kavereilleni. Saatan jopa miettiä valmiiksi, millaisilla mehevillä
yksityiskohdilla maustaisin kertomusta ja millaisia sanavalintoja käyttäisin,
jotta saisin oikean tunnetilan välitettyä. Elämäntarina ja sen kertominen ovat

siis tärkeitä myös sosiaalisen identiteetin kannalta.

Sen lisäksi, että tarinoilla rakennetaan kuvaa itsestään, niiden avulla pyritään myös hahmottamaan maailmaa ja luomaan elämälle merkityksellisyyttä. Onnettomuuden kohdattuani moni kertoo, kuinka kokemus on tehnyt hänestä vahvemman ja johtanut lopulta myös hyviin seurauksiin. Tällaisen selityksen avulla onnettomuus on heLpompimpi hyväksyä eikä tapahtunut tunnu niin hallitsemattomalta. Elämän tarkoitusta etsitään myös valmiiksi kirjoitetuista kertomuksista, kuten uskonnollisista teksteistä, ja kansallista yhteenkuuluvuutta puolestaan vahvistetaan perinteisillä myyteillä, klassikkokertomuksilla ja eepoksilla. Näin tarinat saavat ihmisen kokemaan olevansa osa suurempaa kokonaisuutta, mikä on olennaista identiteetin kannalta.

Yksi konkreettisimmista keinoista oman elämäntarinan muotoiluun on päiväkirjan pitäminen. Itsekin olen tehnyt tätä jo useamman vuoden ajan, joskin kirjoittaminen on melko epäsäännöllistä. Nykyaikana yleiset blogit ajavat usein samaa asiaa, mutta itselleni luontevinta on kirjoittaa ajatuksiani käsin ylös omaan tuttuun vihkooni, vain itseäni varten. Näin saan jäsenettyä niin negatiivisia kuin positiivisia tunteitani sekä päivän tapahtumia ilman ulkoisia paineita ja odotuksia.

Usein huomaan päiväkirjaa kirjoittaessani palaavani päivän aikana käytyihin keskusteluihin tai tapahtumiin ja pohtivani niille vaihtoehtoisia sisältöjä. Miten tilanne olisi jatkunut, jos olisinkin sanonut oman mielipiteeni selvemmin tai uskaltanut kehua tuntematonta ihmistä? Mitä sellaista tuli tehtyä, mikä oikeastaan vei vain kauemmas tavoitteistani ja päämääristäni? Näiden pohdintojen avulla ikään kuin paikkaan säröjä elämäntarinani juonessa, ja vahvistan ajatuksen tasolla identiteettini mukaisia toimintamalleja.

Päiväkirjan ja blogin ohella elämäntarinaa muodostetaan ja jaetaan sosiaalisen median palveluissa, kuten Instagramissa ja Facebookissa. Maria Mäkelä toteaa Nuori Voima -lehden verkkosivuilla 29.3.2018 julkaistussa Maaria Ylitalon kirjoittamassa haastattelussa "Kertomuksen masentava keskiluokkaisuus" sosiaalisen median olevan "narratiivisen identiteetin rakentamista". Vaikka tätä ei välttämättä aina tule ajatelleeksi, kätkeytyy jokaisen julkaistun kuvan, tekstin ja kommentin taakse oma tarinansa, ja suuremmassa mittakaavassa nämä kaikki muodostavat kokonaisvaikutelman sosiaalisen median käyttäjästä.

Kirjoitan toisinaan päiväkirjaani myös haaveistani ja unelmistani. Harrastan

juoksemista, ja haaveilen pääseväni lajissani huipulle. Suljen siis silmäni, ja muodostan mielessäni tarinan, jossa juoksen olympiafinaalissa. Eläydyn siihen täysillä, ja voin melkein kuulla katsomosta kuuluvat kannustushuudot. Vaikka tämä unelma ei ole ainakaan aivan heti toteutumassa, mielikuvituksen avulla pääsen lähemmäs sitä. Voin myös lukea tarinoita oikeista olympiaurheilijoista, ja saada heiltä lisää intoa omaan tekemiseeni. Mielikuvitus ja muiden tarinat siis inspiroivat ja näyttävät suuntaa oman elämäntarinansa toteuttamiseen.

Kaario kiteyttää kolumnissaan osuvasti: "Myytit eivät ole tosiasioita eivätkä lastenloruja, vaan mielikuvituksemme työstämiä visioita siitä, mitä maailma tai yhteiskunta tai kulttuuri voi olla." Mielestäni sama pätee myös muihin tarinoin; ne ovat kirjoittajan tai kertojan tulkintoja tapahtumakuluista. Vaikka ihminen ei voikaan valita kaikkia elämäntarinansa juonenkäännteitä, voi hän päättää, näkeekö elämänsä komediana, tragediana, romanssina, toimintaseikkailuna tai vaikkapa musikaalina. Hän voi valita, mitkä tapahtumat, kohtaukset ja henkilöhahmot ovat keskeisimpiä ja mitkä kannattaa jättää taka-alalle. Valitkaamme siis viisaasti. Jokainen elämäntarina on ainutkertainen, eikä lopulta kukaan muu kuin yksilö itse voi toimia kirjailijana tässä moniulotteisessa teoksessa.

Lumi Laitinen

RUNO

Olen tässä, tällainen
pehmeä ja pisamainen
lämmiin, vaaleanpunainen
eivätkä ääriviivani aivan kokonaan
ole tarkennetut.
Sinä tiedät kyllä,
sinä tunnet minut ja hattarani
sokeuteni kaikelle julmalle.

Olet niin kaunis, niin lapsellinen
epätäydellinen ja siksi turvallinen
uskon sinua, kun sanot
että rakastat minua.

lisa Vallirinne

YLIOPPILAAT

Alakärppä Amalia, Antikka Atte, Forsberg Roope, Haho Kanerva, Harju Sanni, Haukipuro Eerik, Hautamaa Vilma, Heikkinen Silja, Hietala Veeti, Hildén Hanna-Leena, Holm Elias, Hopia Tuomas, Hurnanen Janne, Itälä Viivi, Jokinen Noora, Jussila Eeli, Kallio Niilo, Kangas Saara-Kaisla, Kanniainen Patrik, Karvonen Juho, Kauppi Annukka, Keränen Janica, Kiiskinen Petra, Koistinen Helka, Kontturi Saku, Kurtti Anna-Lyydia, Kynkäänniemi Vesa, Kämäräinen Venla, Käräjäoja Eevi, Launimaa Tuomas, Leppälä Anna, Lievetmursu Essi, Limingoja Ella, Linnanmäki Fanni, Lumiaho Salla-Maria, Martinmäki Elina, Meriläinen Essi, Niinimäki Siiri, Nousiainen Ursula, Näykkki Jenna, Ohtamaa Eerik, Paaso Seela, Palola Milja, Perälä Toni, Perätalo Venla, Pihlajaviita Reeta, Pääkkönen Henna, Rahko Anni, Remes Riina, Ruhanen Helka, Rämäkkö Aino, Rätty Roope, Savela Reetta, Schönberg Janette, Siikaluoma Aino-Sofia, Sorvari Liina, Sorvoja Sara, Suhonen Jerry, Suhonen Mimosa, Takala Siiri, Tanskanen Iida, Taskila Olivia, Tohmola Peetu, Turpeinen Iida, Turunen Mirko, Turunen Venla, Tönkyrä Iida, Vaarala Ninja, Viitasaari Enni, von Becker Ada, Ylikärppä Olivia, Ylitalo Veera, Yli-Tokola Tuuli

LEEVIN TOIMITUS ONNITTELEE UUSIA YLIOPPILAITA!

Sävellystyöpajan sanoituksia 2020

Bussi nro 126

Istun alas, mun kenkiä vertaan
Vaihan asentoo viel viis kertaa
En painakaan vielä stoppi-nappulaa
En haluu tän matkan loppuvan
Selkee oma rytmi mul on
Niin ainakin luulin sillon
En aatellu että tästä laulun teen
Musan kautta silti vaan meen
Maisemat ihanat fiilistä tuo
Tää matka veis mut sun luo
Oman heijastukseni nään kun käännän pään
Silti mun mielessä ainoastaan sä
Tällasesta onnesta tienny en
Ensisilmäys takasi sen
Sun ansiostas tähän hetkeen rakastuin
Viimein arjesta irtaannuin
Maisemat ihanat fiilistä tuo
Tää matka veis mut sun luo
Oman heijastukseni nään kun käännän pään
Silti mun mielessä ainoastaan sä
Yhtäkkii kaikki rakkaulaulut
Kertooki mulle susta
Sä sekotat mun rytmin kokonaan
Maisemat ihanat fiilistä tuo
Tää matka veis mut sun luo
Oman heijastukseni nään kun käännän pään
Silti mun mielessä ainoastaan sä

Säv. ja san. Hanna-Leena Hildén

Kylmä tunne rinnassa

Pyhä sana, kertoi totuuden. Sitä seurata, minun piti, mutta kuitenkin en.

En halunnut kertoa, en halunnut puhua

mutta viimein kait

Ymmärrät kait minua, esitän vain isoa

jotta pääsisin jengiin mukaan, siinä en ennen ollutkaan.

Haluun olla vaan mukana

pakko se

Kylmässä sateessa, istun Välkkylän tupakkipaikalla, pohdin maailmaa, katsetta äitini kasvoilla

Haukiputaalla tutun bileissä juotiin kovaa, kävelin ympäri naapurustoa, itkin puolituntia, naapureita varmaan vituttaa. Kuulla mun ekaa itkua.

Rahatilanne ja paino painaa alas. Ne on riivannut mua jo monta vuotta.

Siitä en halunnut puhua enkä avautua.

Onneks oli kaveri lohduttamassa.

Kylmässä sateessa, istun Välkkylän tupakkipaikalla, pohdin maailmaa, katsetta äitini kasvoilla.

Tunnenko minäkin sen, tunteeko lapseni sen, sen kivun ja tuskan simppeleistä asiasta kuin kuolema.

Elämä on kuolemista, sille en voi mitään. Sen kanssa on pakko elää.

Säv. ja san. Roope Forsberg

Mun sydän lyö (pam pam pam)

Mun sydän lyö pam pam pam
mun sydän lyö pam pam pam
Sä lähit pois, sä lähit pois liian aikasin
mut tässä mä oon, vaik et haluu mua takaisin
sä sanoit että tää on ohi
sä sanoit, että tää on ohi jo ajat sit
mut en pysty mua sun otteest irrottaa
sun kahleet liikaa mun ranteit painaa
Mun sydän lyö pam pam pam
aina ku sä tuut sisään
mun sydän lyö pam pam pam
se lyö yhä tiheempää
x2
Ensin sä räjäytit mun mielen
ja sit häivyit ku tuhkaan
miten yks viesti voi saada aikaan tämmöst tuskaa
Kai tän pitäs olla ohi
Mun sydän lyö pam pam pam
aina ku sä tuut sisään
mun sydän lyö pam pam pam
se lyö yhä tiheempää
x2
tän pitäs olla ohi jo ajat sit
mut mikä hitto mua sussa kiinni pitää
ja vaik päästän irti, silti suhun koukkuun jään
Ehkä joku päivä pystyn elää ilman sua
ja tätä tunnetta
mut onko pakko viel lopettaa jos ei halua
ku kaikki nää biisit kertoo susta
vaik muuttaisin Narniaan
Mun sydän lyö pam pam pam
aina ku sä tuut sisään
mun sydän lyö pam pam pam
se lyö yhä tiheempää
x2
Mun sydän lyö pam pam pam
mun sydän lyö pam pam pam

Säv. ja san. Jenna Näykki

Laineet

Taas kyöneleet uudestaan tippuneet
Niin loppuneet tunteet kai laantuneet
Salaisuuksia, ei sulle sais kertoa
Näky mieleeni, en voi sulta salata
Viereeni aina tuut, kuiskaillet sun juttuja
padapada en jaksa enää kuunnella
Oo vahvana koita hetki esittää
Kumoon mut saat en jaksa enää yrittää
Eroon sinusta hankala on paeta
Vaanit mua joka kulman takana
Veneessä samassa johon laineet liplattaa
padapada luoden äänet kaikumaan
Laineet keinuttaa saaden vielä meidät kaatumaan
Myrsky raivoaa, kohta meidät tainnuttaa
Laineet keinuttaa saaden vielä meidät kaatumaan
Myrsky raivoaa, kohta meidät tainnuttaa
Taas tuut mua uudestaan vastaan
Mut enää en jaksa peilistä sua katsoa

Säv. ja san. Stella Vikstedt

Karhukainen

Äiti kaahaa ojaan
koska maa on niin kallellaan
ei jälkiviisautta seniorilla
kun se on oma jalanjälki
Komppaat Rumpin tahtiin
ostat halpaa brassilihaa taas
näet päiväunta lottovoitosta
utopiaa jääkaudesta
Kun sä ajat ojasta allikkoon
sammaloidun vihan viidakkoon
sä kompastelet jalkoihisi
muttet näe muka jalanjälkiäsi x2
ostelkaa sitä kotimaista lihaa nyt ainakin
brasiliassa poltellaan sademetsiä.....
Kuihtuu korallitkin
mehiläispesät jo hiljeni
Näin Monsanto* tuhon kylvi
jättäen karuks äiti-Maan
Pienen lapsen käteen jää
kuivaa hiekkaa sekä kyynel
joka vierii ei ja polo laps jää
kyyneliään nielemään
Emme ole tähtiä tai karhukaisia*
jotka selviävät avaruudessa
syvänmerenhaudan paineessa
tai ääriolosuhteissa jotka
hiillostavat jo oven sisäpuolella

Säv. ja san. Saara Kajula

Cycles

Cycle is going on
People are blindly growing old
Cycle that keeps going on
Nobody obeys the law
They wanna keep it raw
Come home praying the lord
Nobody sings this song
Everybody suffers from the beating dawn
All scared of the friction
All tired of the system
Beating you down for the ones that you've built
Leaving you with the guilt
Alive worries of the rounds done
Make money, the synergy's outrun
Alive worries of the rounds done
Make money, the synergy's outrun
Second the thought of you leaving the sea of
Cutting you piece of freedom
Leaving hopes and dreams
Cutting the only fed piece
Starving, left out empty
Like a hole, you feel falling
Like a hole never-ending
Feel the force of the bending
Alive worries of the rounds done
Make money, the synergy's outrun
Alive worries of the rounds done
Make money, the synergy's outrun

Säv. ja san. Janne Huurnanen

Halpa henkivakuutus

Mitä haluan kertoa tällä?

Tansittiin sadesäällä

Rakkaalla lapsella on monta nimeä

Syksy hämärä, pimeä

Tansittiin sadesäällä

Päästä hetki letkasta

Taivuta, vapauta

Hän sanoi viisaita:

”Joku sut kuulee,

äänettömät huutosi tuntee”

Kuule rytmit elämän

Mukana virtausten

Tee matka sisimpään

Anteeksiantamaton

anteeksiannettu on

Mitä haluan kertoa tällä?

Tansittiin sadesäällä

Rakkaalla lapsella on monta nimeä

Syksy hämärä, pimeä

Tansittiin sadesäällä

Joka hetki on valinta

Taivuta ja vapauta

Kuuluu silloin kuiskinta:

”Hinnalla elämän

teen susta kestävän”

Säv. ja san. Kaisa Koskela

Asemalla

Hei, mitä sulle kuuluu?
on siitä aikaa kun viimeksi juteltiin
mihin katosi ne jutut joille eilen naurettiin
Vaikka oot siin, ei se tunnu samalta
kuin muistan ja vaikka tahtoisin
ei niitä hetkiä voi tuoda takaisin
Kun en enää odota sua asemalla
ei junii rikkiäisii korjata
enkä missaa mun bussii sun takia
ei niitä vuoroja enää ajeta
Minä myönnän sua vielä aattelen
vaikkei toisistamme enää puhuta
on kuin meitä ei koskaan ollutkaan
ehkä meidän kuulukin toisemme unohtaa
Et liian lähelle ketään päästänyt
enkä kiinni pystynyt pitämään
tiesin etten sinulle tule ikinä riittämään
Kun halusin jatkaa eteenpäin
sait joka kerta minut kääntymään
ja joka kerta muhun sattui enemmän

Vaik' mun olkapäälle painoit sun pääsi
en viereesi saanut nukahtaa
et luokseni tahtonut sä jäädä
oli parempi otteeni irrottaa
Minä myönnän sua vielä aattelen
vaikkei toisistamme enää puhuta
on kuin meitä ei koskaan ollutkaan
ehkä meidän kuulukin toisemme unohtaa
En ole katkera en syytä sua mistään
on molempien vika ettei olla enää mitään
kuinka monta asiaa oisin toisin tehnytkään
jos tiennyt oisin että sut tuun menettää
Entä jos asemalla vielä odottaisin
saisinko viereesi nukahtaa
sä tahtoisitko luokseni jäädä
jos ennalleen kaiken voisi palauttaa
Minä myönnän sitä vielä aattelen
vaikkei toisistamme enää puhuta
jos et pelkää meitä kadottaa
silloin meidän kuulukin toisemme unohtaa

Säv. ja san. Reeta Pihlajaviita

Ylös nousu

Riutuva runkoni maahan liittoutuu
Joka helmaansa huostaan ottaa
Painaa tämä lainehtiva mieli
Kauas siintää henki sanoen
Minä muistan raikkaan
Maiseman vimman
Osana sen virtaa
Kuljin ilman vaivaa
Riutuva runkoni maasta kitkeytyy
Joka helmastaan pois luovuttaa
Painaa tämä lainehtiva mieli
Kunnes joskus ryhti eheytyy
Minä muistan raikkaan
Maiseman vimman
Osana sen virtaa
Kuljin ilman vaivaa
Minä tunnen raikkaan
Maiseman vimman
Osana sen virtaa
Kuljen ilman vaivaa

Säv. ja san. Juho Karvonen

Kyllä tää tästä

Kuulen äänet naapurin, läpi seinän paperin, häntä salaa kuuntelin.
Laulu raikaa alhaalta, pubin puolelta, vaikken Tomppaa haluis kuunnella.
Viimeksi kun tavattiin, vaatteet päältä riisuttiin, rajat rikottiin.
Aikaan haluan palata, jossei näin tunneta, henkinen krapula.
Ja niin, kaikki katoaa lailla esiripun taa, katuojaan huuhdellaan.
Nyt vaan, koita muistaa, ei sua tulla auttamaan, aplodit vaan annetaan.
Onneen ei oo avainta, täytyy löytää oikea, ainakin niin sanotaan.
Hetkee pitää odottaa, jolloin kaiken antaa saa, mieltä kohottaa.
Miten nyt, vaan miten nyt
Miten nyt, miten nyt jatketaan
Ja niin, kaikki katoaa lailla esiripun taa, katuojaan huuhdellaan.
Nyt vaan, koita muistaa, ei sua tulla auttamaan, aplodit vaan annetaan
Ja niin, kaikki katoaa lailla esiripun taa, katuojaan huuhdellaan.
Nyt vaan, koita muistaa, ei sua tulla auttamaan, aplodit vaan annetaan

Säv. ja san. Reetta Savela

Turkoosi

askel kevyt täällä vie
vaikka välillä raskas on tie
elämän virrassa, rytmissä tallustan
vailla murheita, huolia maailman
kulkuritarinan kaikki tunnistaa
helppo tähän kategoriaan valahtaa
paikallaan en pystyis olemaan
kotia ei mulla ollenkaan
Välillä tuntuu, etten tänne kuulukaan
vaan ihan toiseen paikkaan maailmaa
mut ei se haittaa, annan mennä vaan
elämä mua vaan rytmissään taivuttaa
annan mennä ja päästän irti
en ajattele turhaa, ei oo sen väärsti
tää on tärkeätä, tää mielees paina
ei tarvi huolehtii liikaa, ei oo elämä laina
Oon tottunut siihen sanontaan
ei ottaa saa liian tosissaan
mut vasta oon alkanu tajuumaan
mitä kaikki tolla oikeen tarkottaa
meen sinne, minne elämä vie

go with the flow käy elämän tie
rennosti vaan mukana meen
se hyvin sopii mun tulevaisuuteen
Välillä tuntuu, etten tänne kuulukaan
vaan ihan toiseen paikkaan maailmaa
mut ei se haittaa, annan mennä vaan
elämä mua vaan rytmissään taivuttaa
annan mennä ja päästän irti
en ajattele turhaa, ei oo sen väärsti
tää on tärkeätä, tää mielees paina
ei tarvi huolehtii liikaa, ei oo elämä laina
Vielä vähän jaksan täällä kituuttaa
vaikka jalat kovasti muualle kuljettaa
muualla kaikki alkaa alusta
kunnes paikka vaihtuu ja jatkuu maailma

Säv. ja san. Janica Keränen

It's all so temporary, isn't it?

The abrupt change of season.
So, it's fall again
So, let's fall again
And it won't get any better as far as I'm told
Even the birds know to flock away when it gets cold
I'm not saying it ain't continental behind the sun
But everybody only sticks around as long as it's fun
And I know there ain't much to count on my name
But you can't say I didn't have you the moment I came
Oh, but it's all so temporary, isn't it?
And I'm not one to keep count
Come tomorrow, it'll all be a dream
You know I ain't all malice though heaven knows I can be mean
A little rough around the edges but milk in the core
Already braced for departure like countless times before
The abrupt change of season
So, it's fall again so let's fall
We're too within to withdraw
The inevitability of it all
A devil's advocate along with the most
You know I've cut down on my drinking but dare I make a toast
To anyone who'll hear it learn it by heart
That although words are just gusts of wind they come out pretty sharp
All things must come to an ending
The one so renowned
Come tomorrow, it'll all be a dream
You know I ain't all malice though heaven knows I can be mean
A little rough around the edges but milk in the core
Already braced for departure like countless times before
Come tomorrow, it'll all be a dream
You know I ain't all malice though heaven knows I can be mean
A little rough around the edges but milk in the core
Already braced for departure like countless times before

Goodbye now birdie
I've got to go and grow up
It's over
I've grown out these shoes and I've grown out these halls
I don't want to be a ghost soring through these walls
It's the rhythm changing being written anew
It's the means to an end and it means for you
Goodbye birdie
You've left your mark
Now someone will take where you left it and start
Come tomorrow, it'll all be a dream
You know I ain't all malice though heaven knows I can be mean
A little rough around the edges but milk in the core
Already braced for departure like countless times before
Come tomorrow, it'll all be a dream
You know I ain't all malice though heaven knows I can be mean
A little rough around the edges but milk in the core
Already braced for departure like countless times before

Säv. ja san. Noelle Leinonen

Dáistaleapmi

Stuorra vilges šloahta oidno stuorra ávčči njálmmis Iso valkoinen linna näkyy ison rotkon suussa
ja dan ovddas vašálaččat logiduhát loguin ja sen edessä viholliset kymmenet tuhannet
Čuođit njuolat bahčojuvvui vašálačča vuostá, Sadat nuolet ammuttiin vihollista päin,
muhto lihká sii besse lágabui ja lágabui. mutta silti ne pääsivät lähemmäs ja lähemmäs.
Go vašálaččát besse doarvái lahká muvrra, Kun viholliset pääsi tarpeeksi lähelle muuria,
sii ieča álge báhčit dávgebissuin he itse alkoivat ampumaan jousipyssyillä
Dan máŋŋá raidalasat loktojuvvojeddje, Sen jälkeen tikapuut nostettiin,
ja daistaleapmi álggii muvrra alde ja taistelu alkoi muurin päällä

Miehkki miehkki vuostá gullo jienat daistaleamis, Miekka vs miekka: kuuluu äänet taistelusta,
ja jápmimat gávdnojit guktuid bealde. ja miehiä kaatuu molemmilta puolilta.
Vašálaččát eai oččon muvrra iečas háldui, Valloittajat eivät saaneet muuria alas,
nu sii fertjeddje molsut plana b:ai. joten heidän piti vaihtaa varasuunnitelmaan
Maŋga kilo bavkanasat biddjo muvrra vuollái, Monta kilo räjähteitä laitettiin muurin alle,
ja dan guvlui algo viehkat spáidárin ja sitä päin alettiin juoksemaan soihdun kanssa
Eahpedoaivalaččát njuolaid bahččui viehki vuostá Epätoivoisesti nuolet ammuttiin juoksijaa päin
muhto áito gal gearggai bavkanasaid cahkehit mutta juuri ja juuri kerkesi räjähteitä sytyttämään
Dát daistaleapmi, mutojuvvo álo Tämä taistelu, muistetaan aina
Mii doarrut bahá vuostá, ja olmmošgoddi beales. Me taistellaan pahaa vastaa, ja ihmiskunnan puolesta.
Állet čájjet árbmu, ieš ehket oaččo dan Älkää näyttäkö armoa, ette itse saa sitä
Daistalehket heaggas, dai jápmet geahčaledden Taistelkaa henkenne puolesta, tai kuolkaa yrittäen

Säv. ja san. Erke Eriksen